

Konsekvensvurdering af ny organisering af affaldsforbrændingssektoren

10. februar 2023

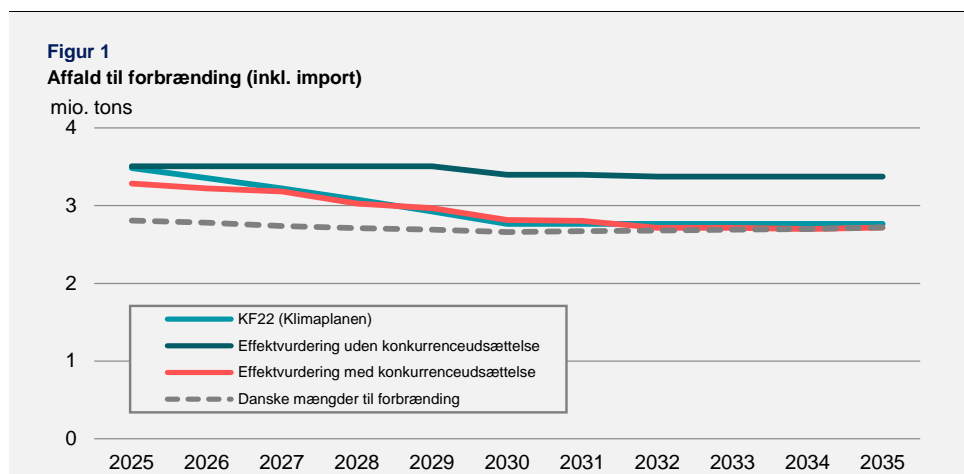
Udbudsmodellen er et centralt element i implementeringen af Klimaplanen. En konkurrenceudsættelse vil medføre, at anlæg, der ikke er konkurrencedygtige og dermed rentable, vil lukke. Det kan ske umiddelbart i forlængelse af konkurrenceudsættelsen eller løbende, hvis det er muligt for anlægget at reducere det samlede tab ved at opretholde driften. Der vil således gradvist ske en kapacitetstilpasning i takt med at anlæggene nedslides. Det bemærkes, at det antages, at dansk affald har konkurrencefordel over for udenlandsk affald som følgere af lavere transportomkostninger, og forbrændingsanlæggene vil derfor forsat behandle dansk affald, før der importeres.

Udbudsmodellen vil bidrage til, at det fremover er de bedste og billigste anlæg, der behandler affaldet i Danmark. Det betyder, at det danske samfund vil opnå en gevinst som følge af mere effektiv affaldsforbrænding og samlet set lavere affaldstakster og/eller varmepriser.

Det skønnes, at den nuværende monopolistiske konkurrencesituation kun i et begrænset omfang giver incitament til effektiv affaldsforbrænding. Med udbudsmodellen skal kommunerne fremover udbyde det forbrændingsegnede affald i konkurrence og anvisningsretten for erhvervsaffald ophæves. Det vil øge incitamentet til effektiv affaldsforbrænding for at være konkurrencedygtig. Effektive anlæg vil således potentielt kunne udkonkurrere mindre effektive anlæg, fx gennem lavere affaldstakster. Det vil give anlæggene incitament til at effektivisere.

Kapacitetstilpasning og konsekvenser for klima

Det skønnes med betydelig usikkerhed, at den danske affaldsforbrænding vil reduceres med 0,6 mio. ton, *jf. figur 1*. Det svarer til en reduktion på ca. 80 pct. af importen i 2030.

Kilde: Klima- Energi og Forsyningsministeriet

Med initiativerne i *Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi* blev det skønnet, at Klimaplanen vil reducere CO₂e-udledningerne til 0,65 mio. ton i 2030. Beregningsgrundlaget er siden indgåelsen af aftalen opdateret. Det skønnes på nuværende baggrund med betydelig usikkerhed, at konkurrenceudsættelsen realiserer den forventede reduktion fra Klimaplanen. De samlede CO₂e-udledninger fra affaldsforbrænding skønnes således at være 0,65 mio. ton i 2030. Der forventes desuden med betydelig usikkerhed en yderligere reduktion på 0,3 mio. ton CO₂e i 2025.

På kort sigt vil effekten dog i høj grad afhænge af bl.a. muligheden for at overgå til alternative VE-varmekilder på de konkrete fjernvarmenet, *jf. Klimaplanen*. Fra 2034 skønnes den danske kapacitet at svare til mængden af dansk forbrændingseget affald i Klimastatus og Fremskrivning 2022. Konsekvensen af det styrkede affaldstilsyn på de danske affaldsmængder vil indgå i Klimastatus og Fremskrivning 2023.

Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner, husholdninger og erhverv

En konkurrenceudsættelse skønnes med betydelig usikkerhed at medføre et mindreprovenu på 150 mio. kr. i 2025 stigende til 450 mio. kr. i 2030 som følge af lavere energi- og CO₂-afgifter grundet lavere varme- og elproduktion fra affaldsforbrænding, der antages erstattet af vedvarende energi, *jf. tabel 1*. Herudover skønnes det, at en konkurrenceudsættelse på sigt vil medføre et øget selskabsskatteprovenu. Det er dog ikke muligt at kvantificere denne effekt.

Det skønnes med betydelig usikkerhed, at kommunernes samlede omkostninger ved kapacitetstilpasningen i form af strandede omkostninger og løbende nettounderskud er godt 750 mio. kr. i 2025 og 300 mio. i 2030, *jf. tabel 1*. Der er særligt risiko for strandede omkostninger ved anlæg, der ikke kan reducere deres tab ved at fortsætte driften. Omvendt vil der være effektive anlæg, der kan øge deres overskud gennem højere takster, hvorfor det bemærkes, at der vil være omfordeling på tværs af kommuner.

Husholdninger og erhverv skønnes samlet set at opnå en betydelig reduktion i deres udgifter til affaldshåndtering og varme. Det skyldes dels, at øget konkurrence vil medføre en betydelig effektivisering bl.a. gennem øget kapacitetsudnyttelse på anlæggene, dels overgang til billigere VE-alternativer.

Tabel 1
Økonomiske konsekvenser af konkurrenceudsættelsen i 2030

Mio. kr. (2023-priser)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Provenu efter tilbageløb og adfærd	-150	-200	-200	-350	-400	-450	-450	-500	-500	-500	-500
<i>- heraf afgiftstab fra energi- og CO₂-afgifter</i>	<i>-150</i>	<i>-250</i>	<i>-250</i>	<i>-400</i>	<i>-450</i>	<i>-450</i>	<i>-500</i>	<i>-550</i>	<i>-550</i>	<i>-550</i>	<i>-550</i>
<i>- heraf tilbageløb</i>	<i>50</i>	<i>50</i>	<i>50</i>	<i>50</i>	<i>50</i>	<i>50</i>	<i>50</i>	<i>50</i>	<i>50</i>	<i>50</i>	<i>50</i>
Konsekvenser for kommuner	-750	-450	-450	-550	-350	-300	-350	-350	-350	-350	-300
<i>- heraf løbende netto-underskud fra affaldsforbrændingsanlæg</i>	<i>-400</i>	<i>-350</i>	<i>-400</i>	<i>-350</i>	<i>-300</i>	<i>-250</i>	<i>-350</i>	<i>-300</i>	<i>-350</i>	<i>-300</i>	<i>-300</i>
<i>- heraf strandede omkostninger</i>	<i>-350</i>	<i>-100</i>	<i>-50</i>	<i>-200</i>	<i>-50</i>	<i>-50</i>	<i>0</i>	<i>-50</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Konsekvenser for husholdninger	650	650	700	750	700	700	800	800	850	850	900
Konsekvenser for erhverv	350	350	350	350	350	350	400	400	450	450	450

Kilde: Klima- Energi- og Forsyningsministeriet og Skatteministeriet.

Anm.: Afrundet til nærmeste 50 mio.